

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

Tytuł:

Informacja Ministra Środowiska nt. stanu lasów po katastrofach spowodowanych ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi w 2017 roku, ze szczególnym uwzględnieniem strat w województwach: pomorskim, kujawsko-pomorskim, wielkopolskim i łódzkim

Cel przedłożenia:

Informacja przygotowana na posiedzenie Komisji Środowiska Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Zaakceptował:

Warszawa, dnia 18 grudnia 2017 r.

Informacja Ministra Środowiska nt. stanu lasów po katastrofach spowodowanych ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi w 2017 roku, ze szczególnym uwzględnieniem strat w województwach: pomorskim, kujawsko-pomorskim, wielkopolskim i łódzkim

1. Lasy Państwowe

Huragan w nocy z 11 na 12 sierpnia 2017 r. wyrządził bezprecedensowe w 93-letniej historii Lasów Państwowych szkody. Uszkodzonych zostało niemal 80 tys. ha lasów, z czego połowa została zniszczona zupełnie i musi być odnowiona w całości. Powalonych i połamanych drzew jest bez mała 10 mln m³. Kataklizm dotknął lasy na obszarze kilkudziesięciu nadleśnictw z regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu, Gdańsku, Poznaniu, Szczecinku. Najbardziej ucierpiały dyrekcje gdańska i toruńska, a zwłaszcza nadleśnictwa Lipusz (2,3 mln m³ powalonych drzew), Rytel (2 mln m³), Czerek (0,9 mln m³), Runowo (0,66 mln m³) oraz Nadleśnictwo Gniezno (0,8 mln m³) w dyrekcji poznańskiej.

Od świtu 12 sierpnia Lasy Państwowe skierowały na miejsce kataklizmu dostępny w okolicy własny sprzęt – od pilarek po harwestery, oraz wszystko, czym dysponują pracujące na zlecenie nadleśnictw prywatne zakłady usług leśnych (tzw. ZUL). Natychmiast nadleśniczowie wprowadzili okresowe zakazy wstępu do lasu, a strażnicy leśni zaczęli je egzekwować, zabezpieczyli też mienie na obszarach klęski. Do 25 sierpnia leśnicy i pracownicy ZUL uporali się z najpilniejszym zadaniem, czyli oczyszczeniem dróg publicznych, ważniejszych dróg leśnych, w tym dojazdów pożarowych, oraz pasów pod liniami energetycznymi. Tylko w najciężej dotkniętych nadleśnictwach z regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu i Gdańsku w tym etapie prac uczestniczyło bezpośrednio w terenie 632 leśników i ponad 600 pracowników ZUL, 40 harwesterów, ok. 120 ciągników z naczepami i wiele innego sprzętu Lasów Państwowych oraz ZUL.

Siły i środki, jakie w tym okresie zostały zadysponowane pomogły w udrożnieniu ponad 1,5 tys. km dróg i kilkuset kilometrów terenów pod liniami energetycznymi.

Po udrożnieniu szlaków komunikacyjnych i linii energetycznych priorytetem dla Lasów Państwowych stało się uprzątnięcie zdewastowanych przez huragan lasów oraz zagospodarowanie drewna z wiatrolomów i wiatrowałów, póki może zostać jeszcze wykorzystane na potrzeby ludności oraz przedsiębiorców. Jednocześnie leśnicy nadal weryfikują szacunki szkód, w tym przyrodniczych, w miarę jak docierają przez zwałowiska drzew do obszarów rezerwatów, stref ochrony ptaków itd. W celu jak najdokładniejszego określenia rozmiaru szkód, a także możliwych do pozyskania sortymentów drewna, wykorzystywane są m.in. zdjęcia satelitarne, ze skaningu laserowego, z dronów, oraz ortofotomapy.

W celu skoordynowania działań wielu jednostek Lasów Państwowych podczas uprzątania, zagospodarowywania i potem odnawiania obszarów pokłeskowych, już 16 sierpnia Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wprowadził decyzją w 25 nadleśnictwach z 4 dyrekcji regionalnych (Toruń, Gdańsk, Poznań, Szczecinek), które najmocniej ucierpiały, tzw. stan siły wyższej o zasięgu ponadlokalnym. Zgodnie z decyzją, leśnicy mają uporać się z likwidacją skutków kataklizmu najpóźniej do końca czerwca 2019 r. i rozpocząć wtedy odnawianie zniszczonych lasów.

Wśród najpilniejszych zadań w decyzji wskazano: udrożnienie dróg publicznych, dróg leśnych oraz terenów pod liniami energetycznymi; zabezpieczenie przez strażników leśnych obszaru kłeski w celu zadbania o bezpieczeństwo ludzi i ochronę mienia; pełne oszacowanie ilości jak również struktury sortymentowej drewna pokłeskowego oraz jak najszybsze jego pozyskanie i sprzedaż. Odpowiedni dyrektorzy regionalni zostali zobowiązani do zapewnienia nadleśnictwom „kłeskowym” wsparcia w postaci sprzętu i ludzi z pozostałych nadzorowanych przez nich nadleśnictw i zakładów. Otrzymali też możliwość czasowego lub stałego zwiększenia załóg jednostek, które zajmą się zagospodarowaniem zniszczonych lasów, oraz zakupu potrzebnych maszyn.

Jeszcze w br. z terenów po kłesce uda się pozyskać i sprzedać ok. 2,6 mln m³ drewna. W nadleśnictwach „kłeskowych” w pierwszej kolejności wyróbka drewna prowadzona jest w miejscach, do których jest już dostęp i tam, gdzie znajdują się sortymenty cenne. Co do zasady w nadleśnictwach objętych decyzją o stanie siły wyższej przewidziane wcześniej planowe pozyskanie drewna w miejscach, których żywiol nie dotknął, zostało wstrzymane i zastąpione pozyskaniem z miejsc „kłeskowych”. Z kolei w nadleśnictwach, które w ogóle nie doświadczyły kłeski, pozyskanie tegoroczne jest prowadzone planowo, ograniczenie może zostać wprowadzone w 2018 r. Zapewni to Lasom Państwowym realizację tegorocznych umów z nabywcami bez żadnych zakłóceń. Oferty potencjalnych nabywców drewna pokłeskowego analizowane są pod kątem przypisania ich do właściwych procedur sprzedaży takiego surowca – na rynku uzupełnień w aukcjach internetowych w aplikacji e-drewno, w procedurze przeznaczonej dla podmiotów operujących na rynku dla rozwoju, a w końcu procedurze uzupełniającej dla ogółu przedsiębiorców.

Lasy Państwowe podjęły szereg działań, by maksymalnie ułatwić i przyspieszyć pozyskanie drewna z terenów pokłeskowych, a tym samym ograniczyć ryzyko jego deprecjacji, działając w interesie Skarbu Państwa. Wśród nich są m.in. uproszczenie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna pochodzącego z terenów kłeski, by zapobiec wzrostowi kosztów wynikającemu z długotrwałej odbiórki, czy rozpoczęcie wdrażania fotooptycznych metod pomiaru miąższości surowca drzewnego, opartych na pomiarze objętości stosu drewna na podstawie analizy zdjęć tychże stosów.

Huragan zniszczył niekiedy całe leśnictwa, co oznacza, że konieczna była pilna weryfikacja obowiązujących planów urządzenia lasu, założeń do prowizorium planów finansowo-gospodarczych na 2018 r., czy umów zawartych wcześniej przez nadleśnictwa z wybranymi w przetargach prywatnymi zakładami usług leśnych, albo nabywcami drewna.

Nie uwzględniają one koniecznego dziś rozmiaru i zakresu prac w lesie lub tak wielkich ilości drewna do zagospodarowania oraz kosztów z tym związanych, więc będą musiały być aneksowane albo sporządzone na nowo.

Regionalne dyrekcje Lasów Państwowych objęte klęską opracowały plany finansowo-rzeczowe zagospodarowania terenów klęskowych do końca roku 2017. Szacowane łączne koszty w nadleśnictwach dotkniętych kataklizmem wyniosą blisko 350 mln zł. Z uwagi na zniszczenia w infrastrukturze drogowej, a także ze względu na konieczność wyposażenia nadleśnictw w specjalistyczny sprzęt, niezbędne będą nakłady na środki trwałe, których wartość oszacowano na ok. 30 mln zł.

Kiedy zwałowiska zostaną uprzątnięte, a możliwe do pozyskania drewno zagospodarowane, leśnicy przystąpią do odnawiania zniszczonych lasów. Na przestrzeni kilku najbliższych lat koszt uporania się ze skutkami nawałnic i następnie odbudowy zniszczonych lasów przez Lasy Państwowe może przekroczyć miliard złotych. Warto podkreślić, że proces odnowienia lasów pomorskich i kujawskich będzie przez lata generował wyłącznie koszty po stronie jednostek Lasów Państwowych (pewne działania są konieczne już dziś, jak np. zbiór nasion i zwiększenie produkcji sadzonek w szkółkach), zaś przychody pojawią się dopiero po kilku dekadach.

2. Lasy prywatne

Kataklizm dotknął ciężko również lasy niepaństwowe – jest w nich 1,3 mln m³ powalonych i połamanych drzew na powierzchni ponad 20 tys. ha (w tym 7 tys. ha do całkowitego odnowienia).

Minister Środowiska, mając na uwadze obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, polecił Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych podjęcie pilnych działań, jakie okażą się niezbędne dla uporządkowania lasów prywatnych, które uległy zniszczeniu w wyniku wystąpienia silnych wiatrów w dniach 11 i 12 sierpnia 2017 r.

Mając na względzie powyższe Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wydał 24 sierpnia decyzję nr 217, na mocy której przeznaczył kwotę 35 mln złotych ze środków finansowych związanych z funduszem leśnym na pomoc dla prywatnych właścicieli lasów.

28 i 30 sierpnia odbyły się wideokonferencje szefów jednostek Lasów Państwowych ze starostami (lub ich przedstawicielami) w celu uszczegółowienia współpracy w wykonaniu wspomnianej decyzji nr 217. Dodatkowo, 6 września 2017 roku Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wydał decyzję nr 230 w sprawie ustalenia obowiązków spoczywających na dyrektorach regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych w zakresie udzielania pomocy wojewodom m.in. w zakresie skoordynowania wydatkowania środków z funduszu leśnego z programem pomocy dla rolników i właścicieli lasów realizowanym na podstawie uchwały Rady Ministrów z nr 129/2017 z 28 sierpnia 2017 r., a także zapewnienia Lasom Państwowym dostępu do informacji o zgłoszonych oraz poświadczonych potrzebach naprawy szkód w lasach niepaństwowych.

Obecnie Lasy Państwowe analizują też możliwość pomocy prywatnym właścicielom w sprzedaży drewna z ich lasów. Planowane jest również przekazanie sadzonek potrzebnych do późniejszego odnowienia lasów. Poza tym, Lasy Państwowe zabezpieczą odpowiednią ilość drewna pokłeskowego z przeznaczeniem do sprzedaży dla osób i podmiotów zainteresowanych budownictwem drewnianym w ramach realizowanego przez Lasy Państwowe programu rozwojowego.

Załączniki:

1. Tabela - straty w lasach własności Skarbu Państwa
2. Tabela - straty w lasach prywatnych

Tab. 1. Straty w lasach własności Skarbu Państwa

Nadleśnictwo (RDLP)	Szacunkowy rozmiar szkód [m ³]	Szacunkowy rozmiar szkód (ha)	Szacunkowa powierzchnia do odnowienia [ha]
RDLP Toruń	5 515 650	47 113	22 118
Rytel	2 000 000	14 000	8 000
Czersk	900 000	6 000	5 100
Runowo	660 000	5 800	2 200
Przymuszewo	450 000	2 500	1 760
Woziwoda	380 000	3 000	804
Szubin	308 500	4 000	1 900
Zamrzenica	260 000	2 250	800
Gołębki	182 000	2 620	620
Solec Kujawski	150 000	500	500
Tuchola	137 000	3 050	300
Bydgoszcz	50 150	950	71
Różanna	23 000	243	43
Żołędowo	15 000	2 200	20
RDLP Gdańsk	2 513 640	10 044	10 044
Lipusz	2 309 040	9 636	9 636
Cewice	58 000	165	165
Kościierzyna	45 000	36	36
Kartuzy	38 000	55	55
Strzebielino	38 000	80	80
Lubichowo	25 600	72	72
RDLP Poznań	1 039 850	15 449	3 162
Gniezno	800 000	6 199	2 500
Jarocin	121 850	6 950	282
Czarniejewo	100 000	2 000	350
Piaski	18 000	300	30
RDLP Szczecinek	750 000	7 100	3 900
Bytów	650 000	3 900	3 700
Osusznica	100 000	3 200	200
Suma końcowa	9 819 140	79 706	39 24

Tab. 2. Straty w lasach prywatnych

Lp.	Powiat	Szacunkowy rozmiar szkód [m ³]	Szacunkowy rozmiar szkód [ha]	Szacunkowa powierzchnia do odnowienia [ha]
1.	bydgoski	21 170	188	105
2.	inowrocławski	220	10	1
3.	mogileński	340	115	0
4.	nakielski	118 680	1 568	989
5.	sępoleński	938	14,75	9,64
6.	świecki	3 000	15	6
7.	tucholski	97 200	940	460
8.	żniński	29 950	1 100	103
Suma woj. kujawsko-pomorskie		271 498	3 950,75	1 673,64
9.	bytowski	223 550	1 838	971
10.	chojnicki	370 500	3 230	2 716
11.	kartuski	105 800	1 015	445
12.	kościerski	283 860	6 920,5	1 069,5
13.	kwidzyński	40	0,25	0
14.	łęborski	2 150	64	10,6
15.	wejherowski	11 135	70	55
16.	starogardzki	700	11,9	1,9
Suma woj. pomorskie		997 735	13 149,65	5 269
17.	gnieźnieński	29 450	407,5	110
18.	jarociński	500	3	2
19.	kaliski	3 500	2 600	13
20.	kolski	20	0,5	0
21.	kościański	330	75	2
22.	krotoszyński	100	0	0
23.	leszczyński	120	20,8	0
24.	średzki	1 600	14	12
25.	turecki	160	75	0
26.	wolsztyński	30	25	0
27.	wrzesiński	620	6	6
Suma woj. wielkopolskie		36 430	3 226,8	145
28.	oleśnicki	50	-	-
Suma woj. dolnośląskie		50	0	0
Suma ogółem		1 305 713	20 327,2	7 087,64

